

Dag van de Nieuwste Geschiedenis

20 mei 2022 – Eupen

Publieks- en lokale geschiedenis in België: stand van zaken, uitdagingen en perspectieven

Het verleden is een alomtegenwoordig en relevant onderdeel van het heden. Terwijl academici door middel van talrijke boeken en artikels de historische expertise proberen te verdiepen, leveren kunstgalerijen, bibliotheken, musea en andere erfgoedinstellingen door middel van evenementen en tentoonstellingen grote inspanningen om de verschillende facetten van het verleden ook buiten de muren van de universiteit levendig te houden door ze naar een breder publiek te vertalen. Hun engagement, maar ook recente discussies omtrent het politiek en cultureel gebruik van geschiedenis, illustreren levendig het belang dat aan geschiedenis gehecht wordt binnen een breder maatschappelijk kader. Het verleden is deel van de manier waarop mensen, als individu maar ook als groep, trachten te begrijpen wie ze zijn en waar we vandaan komen. Het verleden kan een bron van entertainment zijn, als inspiratie voor talloze films, series, games, fictieboeken en gezelschapsspellen. Bovendien worden we omringd door overblijfselen uit het verleden, zoals historische monumenten, publieke ruimtes, legendes en rituelen die niet altijd als ‘geschiedenis’ worden beschouwd, maar deel uitmaken van een brede historische cultuur.

Het is net deze brede historische cultuur die centraal staat bij de studie van publieksgeschiedenis. Het is een veld dat de kloof wil dichten tussen de sociale omgang met en constructie van het verleden in de samenleving via (orale) tradities, populaire cultuur en herdenking enerzijds, en de inzichten over het verleden zoals geformuleerd door historici op basis van kritische bronnenanalyse anderzijds. Ze kijkt kritisch naar voornoemde publiekshistorische praktijken en tracht te begrijpen hoe het verleden wordt vormgegeven en geïnterpreteerd door de brede gemeenschap, maar vraagt zich tegelijk ook af hoe historici een rol kunnen spelen in de constructie van dit publieke geschiedenisbeeld.

Regionale geschiedenis verdient speciale aandacht binnen de publieksgeschiedenis. Geschiedverhalen worden vanouds gecreëerd vanuit een zekere machtspositie. Terwijl sinds de negentiende eeuw het nationale verhaal dominant was geworden, ontstonden in de loop van de twintigste eeuw tegenverhalen, vanuit het perspectief van groepen die zich niet herkenden in het dominante discours van de machthebbers. Regionale geschiedenis is één van de aanvullingen op en tegengewicht tegen een nog al te vaak te eenzijdig nationaal verhaal. Tegelijk kan regionale geschiedenis een context en samenhang bieden aan lokale geschiedverhalen. Bovendien, en daarin sluit het nauw aan bij de doelen van publieksgeschiedenis, is regionale geschiedenis een belangrijke bouwsteen voor identiteitsvorming en kan het mensen verbinden door hun een toegang te bieden tot het verhaal van hun eigen omgeving. Het is bij uitstek een domein dat zich leent tot een nauwe samenwerking tussen academici, erfgoed instellingen en lokale kennis, waardoor een inclusieve geschiedenis mogelijk wordt.

Oproep voor sessies

De Belgische Vereniging voor Nieuwste Geschiedenis, in samenwerking met het Zentrum für Ostbelgische Geschichte en het Luxembourg Centre for Contemporary and Digital History (C²DH), wil graag een forum bieden aan zowel historici als erfgoed- en archiefinstellingen om te reflecteren over hun rol in het publieke begrip van en de omgang met het (regionale) verleden, en de rol van het verleden in de publieke ruimte. Geschiedschrijving en de overdracht van historische cultuur gaan immers altijd samen met discussies over diverse perspectieven op het verleden en over de omgang met dat verleden. Bovendien is de verhouding tussen historici en het brede publiek inzake de omgang met het verleden steeds aan verandering onderhevig, bijvoorbeeld als gevolg van de mogelijkheden van de digitale technologie, nieuwe stemmen die een plaats opeisen in het maatschappelijke debat enzovoort.

Voor de volgende editie van de Dag van de Nieuwste Geschiedenis doen we dan ook een oproep om **sessies voor te stellen** die reflecteren over een van volgende aspecten:

1. De verschillende vormen en gedaantes van historische cultuur, hoe deze tot stand komt en over hoe we als historici mee vorm kunnen geven aan de omgang met het verleden door de brede samenleving. Publieksgeschiedenis is erin geslaagd de muren tussen professionele

historici en het brede publiek af te breken en het verleden meer toegankelijk en relevant te maken voor de bredere samenleving. Maar er zijn nog steeds uitdagingen en beperkingen. Het ‘brede publiek’ omvat vaak niet de hele maatschappij, maar is meestal geografisch, sociaal, politiek of anderszins beperkt. Publieksgeschiedenis en haar praktijken worden bovendien in de regel sterk beïnvloed door externe factoren, zoals financiële of politieke noden en wensen. Vele vraagstukken concentreren zich dan ook rond ‘ownership’: wie heeft de rechten op het verleden? We verwelkomen ten eerste bijdragen die deze courante spanningen rond publieksgeschiedenis aankaarten. We hopen zo de relaties tussen de academische historische kennis, het brede publiek en sociale praktijken verder te verkennen en tot een beter begrip hiervan te komen. Daarnaast kan dit helpen om meer inzicht te verwerven in hoe publiekshistorici kunnen optreden als bemiddelaars en narratieven over het verleden kunnen aanleveren die relevant zijn voor het heden, zonder dat ze daarbij als scheidsrechters over het verleden moeten oordelen.

2. Met de Dag van de Nieuwste Geschiedenis willen we dan ook expliciet de dialoog tussen historici en de bredere erfgoedwereld bevorderen. Wat publiekswerking betreft kan de ervaring van het erfgoedveld een grote verrijking zijn voor academische historici, terwijl die laatsten via kritische analyse van publiekshistorische praktijken meer inzicht kunnen geven in hoe de veelvormige historische cultuur gestalte krijgt.

3. Tot slot moedigen we ook bijdragen aan die zich richten op digitale methoden en tools voor publieksgeschiedenis. Met de rubriek ‘Geschiedenis Online’ in haar tijdschrift *Contemporanea* heeft de Belgische Vereniging voor Nieuwste Geschiedenis aandacht voor het gebruik van digitale technologieën om historisch onderzoek bekend te maken bij het brede publiek. Die lijn willen we graag doortrekken tijdens de Dag van de Nieuwste Geschiedenis. Digitale technologieën bieden het publiek immers de kans om een visie op het verleden te creëren zonder dat daarbij directe input van professionele historici nodig is. Denk maar aan stamboomonderzoek of digitale-mediaprojecten door amateurhistorici. Deze stemmen moeten ook gehoord worden om het narratief over het verleden vorm te geven. We willen dan ook graag stilstaan bij hoe de integratie van nieuwe digitale technologieën en methodologieën voor zowel onderzoek als communicatie kunnen bijdragen tot een breder gedeelde autoriteit over het verleden.

We kijken er naar uit jullie voorstellen te ontvangen voor **thematische parallelsessies**. Een sessie duurt **90 minuten** en kan geheel vrij worden ingevuld. We geven de voorkeur aan het klassieke panel format met 3 tot 4 presentaties (van elk 15 tot 20min) met een overkoepelende vraagstelling of over verwante thema's en aan workshops van 2 tot 3 organisatoren die in debat gaan met het publiek rond een specifiek thema. Niettemin worden ook andere invullingen zeker in overweging genomen.

Organisatoren die een sessie willen organiseren, mailen hun voorstel met het opzet (max. 700 woorden) naar bvng@kuleuven.be. De deadline hiervoor is **12 december 2021**.

De locatie

De Dag van de Nieuwste Geschiedenis zal ditmaal plaatsvinden in Eupen (<http://www.klosterheidberg.be>). Het idee om dit evenement voor het eerst in het Duitstalige gebied van België te organiseren komt voort uit een dubbele motivatie. Enerzijds sluiten we hiermee aan bij de missie van de Belgische Vereniging voor Nieuwste Geschiedenis (BVNG) om de Belgische universiteiten en archief- en onderzoeksinstituten, actief rond of geïnteresseerd in de geschiedenis van heel België, te verenigen en hen de kans te geven hun onderzoek en werking in de kijker te zetten. Anderzijds kadert de keuze voor deze locatie ook in de herdenking/viering van de honderdste verjaardag van de aanhechting van de Oostkantons bij België in 2020. Deze verjaardag, die daarenboven vergezeld gaat van een virtuele tentoonstelling (<https://zeitschichten.be/nl>), vormt een concreet en relevant aanknopingspunt bij het thema van deze editie van de Dag van de Nieuwste Geschiedenis.